

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér óra 15 kr.

Borongó felhők.

A mult heti számunkban jelzett felhők még nem távoztak el. Különösen a Hegyalja borággal koszoruzott hegyei között élő magyar társadalom életén tűnik fel az árnyék, az aggodalom sötét árnyéka. Aggodnak M.-Igenben, félnek Benedekben s a többi falvakban. Némelyek nem mernek nyugodtan lefeküdni, virasztanak, remegve minden neztől, mely felhangzik a csöndes éjszakákon. Gyermekes sugdosodása, eselések beszéde indit kőzsa híreket. Már azt is beszélték Tövisen és Enyeden a heti vásárban, hogy Köblös Miklós m.-igeni főszolgabíró fűbeverték, éppen ezt híresztelték a brádi főszolgabíróról is. Hogy ezeknek a híreknek minő alapja lehet, elmondja alább Floresku Miklós m.-igeni jó módu, értelmes román birtokos levele, ki személyesen jött el az alispánhoz, hogy az alaptalan hírekről felvilágosítsa.

Az alatt pedig szépen foly a mezei munka s a nap sugarai érlelni kezdik nemsokára a szőlőfűrtöket is. „Igen, de ki fogja leszedni?” kérdezi egy-egy pessimista lélek. Hát bizony az a ki eddig, felelhetünk mi minden nagy profétai tudomány nélkül. Aféle beszédek, aminőket sugdosnak, volt és lesz mindég, akár Bécsbe, akár Budapestre utazzon is valaki. A nézetek, ellentétek tisztulására politikai, társadalmi és tudományos téren is idő kell, de kell az is, hogy az emberek igyekezzenek megismerni s megérteni egymást. A népbolonditokat el kell csukni, a békezavarokat meg kell büntetni, ez a hatóságok dolga, valamint az is, hogy ahol komolyabb bajnak csak előjeleit is észlelik, megfelelő lépéseket tegyenek ellene. De a társadalom ne ültesse fel magát álhírekkel, ne ijedezzen, mert ha már most is elhiszi a mendemondákat s komolynak tartja egyik-másik nagy-száju fratyé locsogását, mi lesz, ha az oly hosszú

béke áldásos folyamat valami komoly baj szakítja meg? Nem szeretjük a vakmerősködést, az okatlan hősködést, de károsnak tartjuk az önbizalom elvesztését is, amire pedig komoly ok nincsen. A hatóságok teljesitik bizonyára kötelességüket, de akiknek befolyásuk van a társadalomban, használják fel a jó egyetértés és bizalom helyreállítására.

Levelezés.

Magyarigeni levél egy románról.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A több oldalról jövő megtámadatások s az egyes vidékeken a román nemzet részéről állítólagos fellázadásról koholt hírek sajnós, de való, közegünkben is gyökeret vertek s ezért folyamodom Tekintetességéhez, sziveskedjék jelen soraimat becses lapjába felvenni.

Legyen világosság!

Hire járt, hogy f. hó 7-én este M.-Boros-Bocsárdon nagy román gyűlés tartott, melyre én s a gn. lelkész is kimentünk. Hogy irt időben Bocsárdra kimentünk igaz, de nem gyűlésezni, hanem egy gyermekkori barátomat, kit a magasállam is bizalmával megtisztelt s kitüntetésben részesített — Pap Miklós p. ü. igazgatót üdvözölni, és erről a jelenvolt két Bitay ur is tanuskodhatik; ez a m.-boros-bocsárdi román gyűlésnek a magyarázata.

Később az került szinre, hogy nálam gyűléseznek s hozzám Axentye járogat a lázadás szítására. Igen óhajtanam hogy valaki az igen tisztelt közönségből szemembe mondja s igazolni is képes legyen állítását. — Hogy Axentye f. hó 21-én este 7 órakor nálam volt ez is igaz, de miért? mert 4 lova helybeli Kraivean Nicolaenál behajtatott s azért 4 frt hajtópénzt követelt, Axentye hozzájőve kért, hogy 2 frttal vétessem ki lovait, mire én Turus Nicolae béresemnek 2 frtot odaadva elküldtem Kreiveanhoz azon üzenettel, hogy hasonló eset ma velem, holnap veled történhetik meg, adja ki a lovakat; ki is adta s Axentye felült az utcán levő kocsiába és eltávozott. Erre aztán következő nap tele volt a község, hogy Axentyével gyűlésezünk. Nálam volt még e hó 25-én délben egy váltó ügyben, midőn azt mondtam neki, hogy ugyan miért jön hoz-

zam, mert újból azt híresztelik, hogy titkos tanácskozást folytatunk; nálam léte után elégtelenül távozott, miután kérésének nem tudtam eleget tenni, s ezek után jöttek a borzalmasabbnál borzalmasabb s roszt indulatból származó hírek, hogy még csak 28-ika reggelig s azután 29-én éjszakáig adatik kegyelem s akkor minden magyar meggyilkoltatni fog — s e hírek után sutogták, hogy Abrudbányán a románok fellázadtak; a brádi, várszépítaki és idevaló főszolgabíró urakat meggyilkolták. Elég szomorú, hogy ilyeneket magyar ember híresztel.

Kérdem nem roszt indulatból eredő koholmány? nem szándékos dolog, hogy a zavarban halászhaszon némelyek érdekeit, miután tudva lehet, hogy a ki olyan aljas tettehez nyul, magáról, családjáról s társadalmi viszonyairól elfeledkezik és se önön magának sem nemzetének jót nem tehet. S hogy is gondolhatja a józan ész, hogy egy román intelligens ember tud olyanokat kimondani? — az csak intrigans, eszelszövő, érdekhajhászó embertől indulhat ki.

Én, a ki semminemű tilos gyűlésekben részt nem vettem, nem veszek, sőt azokról mitsem tudok, habár nemzetemnek nem utolsó tagja vagyok; kinyilatkoztatom, hogy mint koholmány, kőszahir a mi járásunkban beszéltetett és csak rozslékűsügből ered. De a józan és messzebb látó ész nem fog úgy gondolkozni, mert valaminthédig, úgy most sem fogunk, semminemű lázadásra okot szolgáltatni és a hivatalt nem fogjuk kényszeríteni, hogy keményebb eszközökhöz nyuljon, — sőt mint esend is rendszertető nemzet, a hogy eddig vártunk, most is várjuk, hogy sérelmeink a zöld asztalnál intéztesse el.

Egész nyugodt lehet a magyarság a mi jó indulatunkról, még azok is, kik az ügyet zavarni kívánják, mert én a kőzsa hirt egyes túlzó m.-igeni magyaroknak tulajdonítom. Biztosítom, hogy célt nem érnek és a lakosság egészen nyugodtan lehet, mert sem vér, sem vagyóni vágy bennünket zajongásra nem indit.

Magyarigen, 1892. július hó 29.

Floresku Miklós,
magyarigeni földbirtokos.

I.

Vizakna, 1892. július.

Ha Vizakna Németországban, vagy Franciaországban lenne, régóta a világ leghíresebb fürdői közé tartoznék. Kényelemmel, sőt fényűzéssel teljes hotelek, villák;

TÁRCZA.

Zsiga Bácsi.

Németből ford. a.

I.

Körülbelül 60 éves, de az ifjúkor ruganyosságával, jó kedélyével és a tapasztalt egyén nyugalmával megáldott férfi volt Zsiga bácsi, ki a Sveic gyönyörű vidéken barangolt. Habár látszólag egész lélekkel a nagyszerű szép természet szemlélésébe volt elmerülve, figyelmes szeme nem kerülte el az embereket, kik utjába akadtak, s a madarakat, melyek feje felett repdestek. A Selisberg meredek oldalán szállott le és egy domszerű réten megállva a Vierwaldstätti tóban gyönyörködött, mely a lemenő nap sugaraitól megaranyozva terült el szemei előtt. Málázásából felrezenve észre vette, hogy kivülte néhány lépésre egy másik halandó is nyilvánítja elragadtatását az alkony szépsége felett, csak hogy egészen más módon, mert ez a csudálatos lény vaióságos bukfiencet vetve helyezkedett el a fűben és karjait felhuzott térdei körül fonva elkezdett énekelni. De hogyan! Teljes erejéből kiabált oly bámulatos kitartással, hogy az öreg urnak nevéttében könnyei hullottak. Az ifju pedig működésétől végkép kimerüve, elnyulta gyepen.

Kevés idő múlva, ő is észrevette a szemeit törőlgető Zsiga bácsit, ki nyajasan intgetett feléje s kérdé „talán udvari énekes?” „Igen” felelt az ifju az égre mutatva „még pedig őfelsége világ színházában.”

„Minden bizonyonnyal nagy a fizetés?” kiálta az öreg ur.

„Egészség!” hangzott a felelet.

„Gratulálok.”

Az ifju erre felszökött s pár ugrással az öreg ur mellett termett. Az énekes, barna göndör hajával fénylő szemével, derült nyílt homlokával első pillantásra azt a benyomást tette az emberre, mint a ki mindenféle bohóság elkövetésére képes, de soha valamely nemtelen tetre.

„Lehetetlen érzelmeimet elfojtanom ily szinpompa láttára!” mondá.

„Őn tán nem csupán énekes?” kérdé Zsiga bácsi, botjával a levegőben az ecsetvonást utánozva, hanem talán —?

Az ifju igenlőleg bólintott. „Az a mesterségem.”

Még egy ideig egyről másról buzzálgattak aztán bértértek a közeli vendéglőbe. Észrevehetőleg jól érezték magukat egymás társaságában. Zsiga bácsi rövid idő alatt megtudta, hogy a fiatal embert Burg Frigyesnek hívják, Olaszországból jött, még szeptember végeig barangol a világba és aztán, igen azután . . .

A festő kellemes arca elborult. Ohó! gondola Zsiga bácsi „itt valami árnyoldal is van” . . . és elszomorodva nézett Burgra. Az ifju felszökött helyéből. „Menjünk a tóra” mondá, a csillagos ég alatt kelemes lesz csolnakázni. „Szivesen, s hogy tudja ki vagyok, nevem dr. Stark, a gyermekek, a patienszek és a többi segélyezésre szorultak Zsiga bácsija.

Beszáltak egy csolnakba, Burg lassan evezett. A hold feltűnt a hegyléc felett és visszavilágított a csendes vízben. A tó közepén a művész el engedte az evezőket és el ábrándozott. „Ha füleit nem sajnálnám, kedvem lenne megint énekelni.”

Csak rajta! biztatta Zsiga bácsi. Az ilyen igazí hamisítatlan öröm kifejezése mindég kelemes érzéssel tölti el az embert. Különbö megérdemelné hangját kiművelteni fiatal barátom. „Soha!” kiálta hevesen Burg.

„Megijesztette talán?” Kérdé az orvost rövid szünet után. Ő nem tesz semmit, felelt Stark, én miattam egyáltalán ne feszélyezze magát. Az ifju mosolygott. „Tovább utazik még ön uram? Szivesen lennék uti társam!”

Meggondolatlan fiatal ember! dorgálta az orvos, miért akar lábsira bilincseket verni? — És e szavakkal az ifju lelkét újra fájdalommal érintette.

„Bilincseket” nevetett Burg keserűen, „elvagytok látni avval bőven, gondoskodva van arról jól kedves doktor ur, hogy el ne repülhessek.”

Ugy látszik ez már szencsétlenségem, hogy önben kelemetlen érzéseket támasszak.

„Nagyon kelemetleneket, ámbar le kellene azokat küzdem férfiasan, csak hogy egy el szorul szívem, fejem. Tudja édes doktor miért gyászolok? Sem több sem kevesebb, mint egész jövőm az.”

Tehát olyan valamiért, ami még nem történt meg?

„De a mi meg fog történni. Mához egy évre philiszter leszek öreg ur; a legkétségbeesőbb egyhangú viszonyok nyujtják felém sovány zörgő csont karjait, s kötelességem felelés és védekezés nélkül a legközönségesebb mindennapiságba süllyedni. Ha csak az ember lenne, a ki így el vész — de a művész!”

Zsiga bácsi közelebb húzódott az ifjuhoz, ki iránt érdeklődni kezdett, s egy minden kíváncsiságtól mert pillantást vetett rá, mi egy oly atya részvétét fejezte ki, kisegíteni óhajtana

Burg elébb az öreg ur szemébe, azután a tóba pillantott, honnét a csillagok ezrei ragyogtak feléje. A hold fénye megezüstözte a hóbort és az orvos sima szürke haját, kinek arcán az őszinte részvét kifejezése látszott, melynek ellentétlani nem lehetett, és a festő elkezdett beszélni.

„Én már nem vagyok szabad — én jegyes vagyok.

Kora gyermekésem óta. Ha egy szép, egy kedves fiatal leánnyal találkoztam — kerülnem kellett, nehogy szívem vonzalma feléje forduljon. Látja kérem, ez az a lánca, a mi minden örömemet, élvezetemet elrontja, tönkre teszi, és, óh — de ez még nem minden, — én Friczike — s gunyosan felkacagott, Friczike — és így az egész életlen keresztül mindég csak Friczike leszek. Mikor külföldön jártam s egy fickót láttam jó kedvel, vidáman vándorolni, mennyire irigyeltem szabadságát, akaratának érvényesülését, mi pillantásából, szavaiból, egész lényéből látszott.”

pompás parkok, gyönyörű meleg és tükör fürdők, fedett sétány, állandó jó zenekar enyhítendő a betegség nyomasztó érzetét, melyet leghatásosabban ez a páratlan jóságú fürdő segít legjobban eloszlatni.

Az az építkezés, melyet a kincstár fizesztetett a vármegye sürgetésére, sőt abbéli fenyegetésére, hogy kénytelen lesz a rozszant fürdőhelyiségeket a törvény értelmében bezárítani, kezdetnek elég szép, de oly kicsinyes és elégtelen, hogy valóban bámulni lehet a szűkmarúságot. Ha a kincstár nem akar költeni: adja el a fürdőt s a körülötte levő mintegy 17 hold kis területet, vagy adja bérbe pd. 50 esztendőre, azzal a kikötéssel, hogy 2-300000 frtot legyen köteles az átvevő befektetni az előzetesen megállapítandó rendezési és építkezési terv szerint. Adjon kiskapitálási jogot a tavak körül elegendő hely szerzésre, hogy nagy parkot, kényelmes házakat, fürdő helyiségeket lehessen biztos, süllyedéstől ment alapon létesíteni.

Vizakna kedvező vasuti és közúti közlekedési viszonyai, Nagyszebenhez való közelsége, éghajlata stb. mind egy nagyobb fürdővárossá való fejlődés feltételeit jelzik. Hiszen mostani primitívnek mondható helyzetében is eddig 400-nál több állandó vendég kereste föl, Nagyszebenből pedig naponként délután szoktak a vonattal kijönni a vendégek, ha az időjárás kedvező 2-3 százan is.

Az állandó vendégek névsorában Budapest, Brassó, Kolozsvár Nagyszeben, Temesvár, Bukarest s több vidékről látnak fürdőzőket, kik a csuzos, hűléses, hurutos bántalmak ellen a legjobb gyógyezért találják fel a sóstavak és az egy pár év óta használt forrás vizében.

Valjon Nagyszeben és Vizakna gazdag polgárai és pénzintézetei összeállva nem valósíthatnák-e meg egy igazi fürdőhely megteremtését? Vizakna város érdemes tanácsának és képviselőinek vezetői kezdeményezhetnék ezt a mozgalmat.

II.

Marosujvár, 1892. július 29.

Alig hiszem, hogy valahol oly módon keletkezett volna gyógyfürdő, mint M.-Ujvárt. Azt már az iskolás gyerekek is tudják, hogy micsoda egy nagy sóbánya terül el itt a föld alatt. Persze azért, a ki meglátogatja, csodálkozással, teljes meglepetéssel nézi a nagyszerű bányát, melyről fogalma alig lehetett, ha még látott volna is arany, vas vagy kőszénbányát. Ámde, mint a legtöbb bányában s ki-vált sóbányában, itt is fakad fel itt-ott egy-egy víz, mely pd. a régi bányában tavakat is képezett. Ezt a bányának éppen nem használó sós vizet régebben lóerővel szivattyúzták ki, később gőzgépet alkalmaztak, a vizet pedig szépen beeresztették a Marosba. A mikor a gőzgép nem szivattyúzott, akkor malmot hajtott, míg egyszer eszébe jutott haldogult Juchó Ferencnek, hogy állítsanak fel egy primitív kis gőzfürdőt is a malom mellé, a sósvizet pedig használják fel fürdőre is. Először a bányatisztek, majd a munkások részesültek az áldásban; azután a jó ismerősök, később a vidékiek kezdték használni, a jövedelemhez mérten évről évre, de mindig épült valami a fürdőhöz; pompás uszoda is lett, vendégszobákat, ligetet, kis parkokat csináltak s íme most már annyian keresik fel, hogy — nem kapnak a

vendégek szállást, folytatni kell tehát a teremtés munkáját.

Marosujvárnak az az előnye van Torda Kolozs és Vizakna felett, hogy vízvezetéke felhasználásával sikerrel lehet befásítani területét. Halad is e tekintetben, csak a Banca hegy oldalait s a Ligeteket tekintjük. De hozhatna e tekintetben valamit áldozatul a közel szomszédos Felsőujvár pompás kastélyában és parkjában nyaraló gr. Teleky család is, kinek a fürdő mellett szép és alkalmas birtokrészelei vannak s a nagyszámú vendégsereg a legjobb fogyasztója pompás borainak s egyéb termékeinek, úgy hogy mennél jobban emelkedik Marosujvár, annál biztosabb jövedelemre számíthat jószágából s pincéjéből. Hiszen oly nagy a lakáshiány az emelkedő Marosujvárt, hogy a főszolgabírói hivatalnak irodát és a személynékné lakást alig lehet kapni s a mult évben már-már Nagyszebedre akarta a vármegye ideiglenesen hozni a hivatalt s ez a körülmény könnyen bekövetkezhetik, mivel az irodánál szolgáló két szoba iskolai helyiséghez tartozik, már pedig az 500 at felülmúló tankötelesek részére több tanítót és tantermet kell berendezni mulhatatlan, mert már is nagy a baj ezen hiány miatt.

Általában Marosujvár gyorsan fejlődhetnék, ha a klucstár, a gr. Teleky család s mások is többet áldoznának, mely áldozat azonban tisztességesen meghozza a maga szép kamatját.

Vendégek oly szép számmal vannak, mint eddigélá egyszer sem. Köztük látjuk az áldott jó kedélyű, pompás humoru Gyarmathy Zsigát, Kalotaszeg egyik legnépszerűbb férfját és sok irányban vezető, fejlesztő vezérét, kedves nőjével: a hazaszerte ismert kitűnő írónővel, kinek maradványai is híressé, kapóssá tettele. Itt van Kóváry László jeles történészünk, családjával; Sándor Jánosné, Sándor Kálmán családjával, öv. Szőrcsey Gergelyné és sokan távol vidékekről. — Mulatságban sincs hiány. A bányász zenekar gondoskodik a zeneelvezetéről s a közelebbi vasárnap is oly pompás concert volt, hogy a reggel vetett véget a murinak.

Tanügy.

Értesítés

brassói m. kir. állami kereskedelmi akadémiába való félévelekről.

A három évfolyamu brassói állami kereskedelmi akadémiá I. osztályában oly növendékek vétettek fel, kik a gymnázium real- vagy a polgári iskola 4 osztályát sikerrel elvégezték, vagy a kik legalább 14 évesek, és az említett iskolák ezen osztályaitan taníttatni szokott tantárgyakból félévételi vizsgálatot állanak ki.

A II-ik és III-ik osztályba való félével valamely hasonrangu intézet megfelelő bizonyítványa alapján történhetik.

A félévelre minden tanuló személyesen és atyja, gyámja vagy azoknak külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

Az intézet helyén nem lakó szülők és gyámok, gyermekük vagy gyámfiuk félévelekor alkalmas helyettest kö

telesek bemutatni; hogy ha az elszállásolás ellen az igazgatónak kifogása lehet, a mennyiben a gondviselést elégtelennek találná, a tanulóknak más helyre leendő elhelyezését fogja követelni.

A tanulóknak kellő elszállásolásában az igazgatóság készséggel nyújt segédkezet.

A tanuló félévtele szeptember hó 1-ső és 2-ik napján d. e. 9-12-ig s d. u. 3-6 óráig történik az intézet új épületében.

A 1887 évi XXII. t. c. 5. §-a értelmében a félévtelekre jelentkező tanuló kötelesek a védhímlő ujraltást igazoló bizonyítványt bemutatni.

Fizetendő díjak: Mindenik tanuló a beiratás alkalmával tartozik fizetni: 2 frt beiratási díjat; 1 frtot az ifjúsági könyvtár gyarapítására és 50 krt az értesítő költségeire. Ezen díjak fizetése alul senki sem menthető fel. A második évfolyamba lépő tanuló kötelesek a vegytani gyakorlatok alkalmával használandó szerekért 2 frtot fizetni s az eszközök biztosítása fejében 3 frtot letétbe helyezni, mely utóbbi összeg azonban csakis a vigyázatlanság miatt előfordulható kár értékeig fog igénybe vétetni.

Tandij egész évre 18 frt, mely összeg vagy egyszerre a beiratáskor, vagy két részletben, szept. és febr. hónapok első napjaiban fizethető le.

Tandijmentességre csak oly tanulóknak lehet kilátása:

a) ki jó magaviseletű s ki az előző tanévről legalább jó, azaz oly bizonyítvánnyal bír, melyben a szépirást éneket és testgyakorlatot nem számítva, egynél több elégséges osztályzat nem foglaltatik;

b) a tandijnak két harmadára, felére vagy egyharmadára mérsékléseért olyanok folyamodhatnak, kik ebbeli kérelmeket családi és vagyoni körülményeikkel támogatják.

c) Kérelmező csak a tanuló szülője vagy ennek helyettese lehet.

A kérvény a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz címezve, mindjárt a beírás alkalmával az igazgatónál nyújtandó be.

A kérvényhez csatolandó: a) iskolai bizonyítvány az előző tanévről; b) egy évnél nem régebb keletű szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvány.

A kérvény és mellékletei bélyegmentesek, ha hiteles szegénységi bizonyítvánnyal vannak ellátva.

Végül megjegyezni kívánjuk, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatási miniszter urnak 1886. évi december hó 17-én 49,840. sz. a. k. magas rendelete szerint ezen intézet az egyévi önkéntességi kedvezmény tekintetében a főgymnáziummal és főreáliskolával egyrangúnak nyilvánítottván, azon tanuló, kik az intézetbe lépéskor kimutatják, hogy a gymnázium, real- vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, s a kik a zárvizsgálatot sikerrel fogják kiállani, az egyévi önkéntesség kedvezményében részesülnek.

A szorosabb értelemben vett kereskedelmi pályán kívül pedig az intézetet jó sikerrel végzett növendékek az 1883. évi, a köztisztviselők minősítéséről szóló I. t. c. alapján több hivatali pályára képesítettek.

Brassó, 1892. július hó.

Az igazgatóság.

Lám a látszat sokszor csal; én öntis a legirigylésre méltóbb embernek tartottam, midőn ott fenn a hegy oldalán elragadtatásban bűfencezni láttam.

„Hisz ez az, szűk Burg, ha philiszter lolkü lennék, sorsom kielégíthetne. Hányember nem kívánna jobbat! — Éu — látja milyen nagy gyerek vagyok, ha pár percre felejték, — a manóba is, olyan vig fia lehetnék!”

No de mi azonnal Lucerna érnék és bubánátát még mindég nem tudom, morgott az öreg ur? „Hát előlről kezdjem?” Zsig abácsi igenlőleg bólintott:

„Jó atyám, egy szolid tekintetű, magával és a világgal tökéletesen megelégedett ember volt. — Számítani azonban nem tudott. Midőn egy barátja kelemetlen helyzetbe jutott, egész vagyonával jót állott érte; — természetesen a vagyona oda vesztett s mi itt maradtunk, atyám a nagy növény gyűjteményével, én a jó étvágyammal. — Atyám egy csendes tudós volt, ki tulságosan szerénykedett szép tudományát értékesíteni. Az inség nagy volt, s akkor jött a segély. Mit? zsörtölődött a jó barát, miután a dolgok állását megtudta, s te nem fordultál hozzám, és elfelejtetted, hogy nekem elég vagyonom van mindnyájunk számára? Ember! tán éhen haltál volna fiadnal, ha ide nem jövök!”

Igy aztán beköltöztünk a vásártérre a nagy szöglet házba, jó atyám újra éledt pepecselt gyűjteményén, tanult és pipázott én a családi életet ösmertem meg. Werner bácsinak felesége és gyermeke volt és egy nagynéni is lakott a családnál. A salóban ált egy zongora, a nappali szobában egy pianó és a szögletszobában egy harmonium. Volt idő mikor a három hangszerral egyszerre zengedeztek.

Friczikének is zongorázni kell tanulni! — Friczike vigye az utcán a hangjegyeimet! — Friczike forgassa a lapokat a zongoránál!

S ha végtére a fiu megsokalta, akkor előált az atya: Frigyes, goldold meg, mivel tartozunk jöltevőinknek.

Igy hát újra vittem a hangjegyet, forgatam a lapokat, elmeikdedtem a háladatosság felett és hallgattam a folytonos

zongora esörömpelését és beszédet, mert soha másról nem beszéltek mint zenéről. Werner mama anyira rövidlátó volt, hogy az orrával érintette a hangjegyeket. Werner papa meszte nézett, s azért az asztalfelett meszte benyujtva tartotta karjait s így a poharak, üvegek gyakori veszőlynek voltak kitéve. Egy-egy szép zenei részhez érve, karba zümmögtek, előzben a hugoska nyilvánította nézeteit, nota bene: az ő jól meg gondolt zenei nézeteit! 7 éves volt a kis kotonyos, ki mindent lejátzott — s még hegedült is! Kis kiálthatatlan copfja gyertya egyenesen állt a feje bubján s repült egyik válatól a másikig a mikor leckéztetett. Margitkát vedd példának, mondák; ha te úgy tanulnál mint Margitka, ha olyan okos lennél mint ő, nagy kamasz!

Este mikor a család együtt ült s a gyermek zongorázott, a nagynéni bámultában a csuda gyerek felett feje felé kulcsolta karjait, atyám ütenybe mozgatta kedves, nyájas fejét, a szülők pedig öröm könnyekkel telt szemekkel néztek egymásra. Egyszer, — mikor egy barátom is velem jött haza, a szoba egy szögletébe utasítottak. Természetesen nagyon csendesen kellett ülnünk a játék alatt. Mit tegyek? Az ualom majd megölt, végre elővettem a hangjegy füzetet s annak a hátlapjára alakokat rajzolgtattam, melyek veszedelmes kezdek hasonlítai a jelenlolt személyekre: Werner mama, a mint szorgalommal olvas egy zeneművet anyira, hogy egyébb mint a főköltője széles szalagja nem látszott belőle. Werner papa oly állásba veti magát, mint a mikor legnagyobb bámulatának ad kifezés, végre Margitka a zongoránál nagy kőtenyében elveszve, hegyesen felfelé áll copfjával. Barátom elkezdett hasotázni, minek ellentállani én sem bírtam és így l-lkünk ből nevetünk. „De Friczike!” dorgált Werner néni; atyám ijedtebe elspádt, hanem a kis kotonyos Margitka azonnal felfedezte kezében a hangjegy lapot, odagrott s elkapta. Most aztán kitört a vihar! A szülők ilyet még nem érték életökbe: Lina néni jajgatva összecsapta kezeit:

Ob Istenem, a gonosz fiu!

Atyám végre határozott. Frigyes, hebegte, Frigyes meg kell verni.

Margitka azonban közbe vetette magát és nagy komolyan kijelentette, hogy nem megverni, de zongorázni kell tanítani!

Ez a gyermek a legokosabb szolt Lina néni. Éu durcásan állottam, barátom pedig megszokott a családi dráma elől.

„Rögtön tanuljon zongorázni.” Kiáltott Margitka és ráncigált a hangszer felé.

Éu zsebre dugtam kezeimet és kinevettem.

„Frigyes!” intett atyám, Werner mama pedig jajgatott: de Friczike, Friczike!

Ez aztán végkép kihozott sodromból! 13 éves voltam, mélyen sértett, hogy Friczikének neveznek, kihuztam kezeimet zseemből s az öklömmel kezdtem ütni a billentyűket, hogy csak egy bőnbölt a zongora s a hurok lepatrog-tak. Lina néni síró göre-öt kapott, atyám ecetért szaladt, a csuda gyermek pofon ütött. A Werner pár pedig egy pece elvesztette a beszélő képességét.

Másnap családi tanácsot tartottak s abban állapotok meg, hogy a fékezhetlen fiut nevelő intézetbe kell köldeni.

Éu nagyon megvoltam elégedve s nem kevésé csudálkoztam, midőn elutazásom előtti estén kinzónmat mind őszinte könnyeket hullatni láttam.

„Ugy gondolom” szolt Werner papa atyámnak az asztalon keresztül kezét nyujtva, hogy mindnyájunkra nézve legjobb lesz, ha Friczikéből és Margitkából egy pár lesz. Ugy sem tudnék megválni etől a kedves gyermektől, ha valaki el venné s majd valami más világrészben vinné. Persze hát, azért tanultunk volna oly gyönyörű hatkező darabokat, ugy-e mokuskám. ugy-e te kis Mozart gyermek?

Elvan határozva, Friczike a családba nőül és így mind szépen együtt maradtunk. Atyám nagy hála nyilvánításokba tört ki, én pedig? én hallgattam és elutaztam,

(Folyt. köv.)

a brassói
A tan
zárólag tar
Az i
a) sz
iskola háro
osztályzat
b) ki
végezték s
c) az
iskola négy
d) ip
c) pontban
bizonyítják
Szüksé
ban már el
A fel
gyakorlatb
előnyben r
Az l
védhímlő u
vétettek fe
A ta
frtot, — v
kor minde
tosítéknak
Az i
nyeréséne
1. A
frtos ösz
2. A
esetleg 2
3. A
25 frtos ö
4. I
5. I
részére.
Eze
a követke
a) is
osztályzat
évi tanfoly
ziumi négy
A k
b) S
c) E
d) S
lakásért f
pedig: 2
tal, 1 drb
4 rend fel
nes lakás
teiről, ne
az elméle
gyógykeze
A t
lami közé
be; később
lembe.
A t
résére az
szüneti
illető me
telésített
En
azon tanu
szesültek
kerelmük
A k
élvezheti
tekintetb
által meg
Az
kező ked
1.
1887. évi
alapján h
vannak h
2.
ápril hó
jan a w.
mellett g
uti kocsi
műszálat
3.
évi márc
rendelet
nitóképe
4.
ják, hogy
osztályát
Br

Értesítés

a brassói m. kir. állami közép faipariskolába való félévelekről.

A tanulók beírása szeptember 1-ő napjától 3-ig bezárlag tart.

Az intézetbe rendes tanulóul félévetnek:

- a) azok, a kik az iparos tanulók számára szervezett iskola három évi tanfolyamát bevégezték s legalább is jó osztályzatu bizonyítványuk van;
- b) kik a felső népiskola három évi tanfolyamát bevégezték s legalább is jó osztályzatu bizonyítványuk van;
- c) azok, kik a polgári iskola, gymnasium vagy reáliskola négyalsó osztályból jó sikerű bizonyítványt nyertek;
- d) iparos segédek és mindazok, kik kik az a), b) vagy c) pontban kívánt készütségüket félévteli vizsgálat útján bizonyítják.

Szükséges, hogy a belépni kívánó növendék a faiparban már előre gyakorlatot szerzett legyen.

A felvételi feltételeknek különben megfelelő s már a gyakorlatban működött tanulók a nem gyakorlottak felett előnyben részesünek a kedvezmények elnyerésében is.

Az 1887. évi XXII. t. c. 5. §-sa értelmében pedig a védhímlő újraköltést igazoló bizonyítvány bemutatása mellett vétetnek fel a tanulók.

A tanítás díjmentes; felvételi díj címen azonban 2 frtot, — valamint az okozott kár megtérítésére a beiratás-kor mindenik tannló 3 forint biztosítékot fizet. Ezen biztosítékknak megmaradt részlete a tanév végén visszaadatik.

Az intézet által nyújtandó kedvezmények s azok elnyerésének feltételei a következők:

- 1. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület 100 frtos ösztöndíja 1 tanuló részére.
- 2. A „Nagy István”-féle alap 100 frtos ösztöndíja 1, esetleg 2 tanuló részére.
- 3. A „Bukaresti Dimbovits József emléke” című alap 25 frtos ösztöndíja 1 tanuló részére.
- 4. Évi 50 frtos állami ösztöndíj — 10 tanuló részére.
- 5. Ingyenes lakás fűtéssel és világítással 10 tanuló részére.

Ezen kedvezmények elnyeréséért való folyamodványok a következők szerint szerezendők fel:

- a) iskolai bizonyítvány — legalább is általános jó osztályzattal — az alsó fokú ipariskola és felső népiskola 3 évi tanfolyamáról, a polgári és reáliskolai, avagy gymnasiumi négy osztályról.
- b) Kik több osztályt végeztek előnyben részesünek.
- c) Szegénységi bizonyítvány.
- d) Himlő oltási bizonyítvány.
- e) Szülői vagy gyámi nyilatkozat, hogy az ingyenes lakásért tolyamodó tanuló részére a szükséges ágyneműt, és pedig: 2 drb üres szalmazsákot, 1 drb vánkost 2 huzattal, 1 drb takarót 2 huzattal, 2 drb alsó lepedőt, valamint 4 rend fehérneműt beszerzik, s hogy a felveendő s ingyenes lakást vagy ösztöndíjat élvező tanuló egyéb szükségleteiről, nevezetesen 2 drb műhelyi kötényről, ruházatról s az elméleti tanítás taneszközeiről, s netalán szükséges gyógykezeléséről gondoskodnak.

A folyamodványok augusztus hó 20-ig a m. kir. állami közép iskola igazgatóságánál Brassóban nyújtandók be; később beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

A folyamodók közül a fennebbi kedvezmények elnyerésére azok tarthatnak első sorban igényt, kik a két havi szünidőt valamely asztalos műhelyben töltötték, s ez az illető mester által kiállított s a közsegi előljáróság által hiteltelített bizonyítványával igazolják.

Ennek megfelelően az I-ő és II-ik osztályt végzett azon tanulók is, kik a megelőző évben kedvezményben részesültek, kötelesek a kedvezmény újabb megnyerése iránti kérelmüket a fennebbi határidőig beadni.

A kedvezmények bármelyikét azonban azon tanulók élvezhetik, kik az intézet összes követelményeinek minden tekintetben megfelelnek, s kik a tanulmányban a tanári kar által megszabott bizonyos értékű munkát teljesítettek.

Az intézettől végbizonyítványt nyert tanulók a következő kedvezményekben részesülnek:

- 1. A nagyműveltség kereskedelemügyi miniszter urnak 1887. évi dec. hó 20-án 69.831. sz. a. kelt magas rendelete alapján az asztalos és esztergályos ipar önálló üzésére fel vannak hatalmazva.
- 2. A múltgu kereskedelmi miniszter urnak 1889. évi ápril hó hó 26-án 17.129. sz. a. kelt magas rendelete alapján a m. kir. államvasutak műhelyeibe 1 trt 20 kr napidíj mellett gyakornoki minőségben léphetnek be, hogy a vasuti kocsi építéshez szükséges ismeretek megszerzése által műasztalos vagy bognár művezetők képezessenek.
- 3. A múltgu vallás- és közokt. miniszter urnak 1889. évi március hó 15-én 45.386/1888. sz. alatt kelt magas rendelete alapján félévtetek a budapesti polgári iskolai tanítóképző ipari szakcsoportjába.
- 4. Azon tanulók, kik az intézetbe lépéskor kimutatják, hogy a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, egyévi önkéntességi joggal bírnak.

Brassó, 1892 július hó.

Az igazgatóság.

Vegyes hírek.

— A verespataki járás szolgabírájává Ebergényi Sándor végzett jogászt, ügyvédjelöltet helyettesítette főispán ó nagymága. Benne kétségkívül egy alapos képzettségű, tevékeny erőt nyer közigazgatásunk.

— **Gazdáink figyelmébe.** Augusztus 1-én kezdőleg a helybeli m. kir. postahivatalnál, az utca felőli részen ki-függesztett táblán a központi meteorológiai intézet adatai naponként kilesznek téve. Mintán ez adatok naponta táviradilag lesznek közölve, gazdaközösségünk, sőt a majális rendezők, kirándulások tervezők is megbízható irányadót fognak találni az időjárásra nézve.

— A Kárpátgyűlés m. választmánya f. hó 28-ra határozta a közgyűlés megtartását, kirándulással egybekötve.

— A „Nagyenyedi Önkéntes Tűzoltó Egyesület” parancsnoksága, hogy tagjait úgy az elméleti, mint a gyakorlati tűzoltásban jobban és alaposabban kifejezhesse, július hó 29-én tartott parancsnoksági gyűlésen elhatározta azt, hogy a beügyminiszter által Budapesten rendezett tűzoltó szaktanfolyamra egy egyútt küld, hogy az ottani előadásokat és gyakorlatokat elsajátítva, az itteni tűzoltóságot rendszeresen begyakorolthassa. A parancsnokság Végli Samu szivatyus szakaszvezetőt szemléltette ki, ki is azt elfogadva el utazott Budapestre. A parancsnokság a tűzoltó egyesület tagjainak begyakorlása, a testületi szellem emelése végett is lehetőleg megtesz mindent; ohajtajandó, hogy ez egyesület kötelekebe, mely némileg katonas és a batorságot, öntelalozást, emelő szervezeténél fogva kitűnő szolgálót: tehet városunkban, mennél több partió és szolgálatot tevő polgar adjon be.

— **Kuliffay csirke.** Kaldyk nem álmodhatták volna meg soha, mily maradó emléket emel nekik az euyedi publikum halás kegyelele. — Nem monumentumról van szó, mely a piac közepén állítassék fel, sem emléktábláról, melyet a nemzeti szálloda dísztermébe kellend elhelyezni, a pietásunk sokkal gyöngédebb: — egy szép, gyöngéd kis csirke. Városunknak egy derek polgar uője ugyanis a szilvadi és zenei művészet iránt leggyőzhetően jó indulatának olykepen szokott kitejezést adni, hogy valamely kedvenc aiatnak adja a kedvenc művész nevet. Ezuttal Kuliffay Izabella hírneves zongoraművészuőnk lett így megörökítve s neveuek viselője a majorság legszeue csirkeje. Remeljük, hogy a must mar jó nevű csirkekisasszony miudeut elkövetend, hogy druszájához miuden tekin tetben méltóvá valjek a maga nem kevesebbe hazafias és humanus hivatásában; hó ohajtasunk csak az, hogy tovább nagyra vagyasba ne essék, ilyesmi mar sokaknak volt megrontója.

— **Történeti hangverseny.** A Kaldi Gyula zeneiskolai igazgató által rendezett történelmi előadás, e hó 25-én oly nepes es díszes közönséget gyűjtött össze, a melyet kezelebből ritkán láttunk a nagyenyedi szünetemben. A közönség tesztül varakozással nezett a történetdők ele, melyet a saját nyilatkozatai magas fokra csigaztak. Nem csoda tehát, ha a műközők tehetsége s igyekezete sem volt képes a tulzott varakozást kielégíteni. Az előadott k. u. c. dalok tagadhatatlan szépségük dacára kisse távol esnek a mai kor zenei feltogástól, az ily tömegben egymástól előadva, nem nélkülözök elege az egyhangúságot. Ha jól vetük észre leg-hatásosabb volt a bujdosók eneke s a guyndal a nemet divatra Veress Sándor a m. kir. operaház tagja hatalmas barytonjával alig feru bele a termembe. Csizser Iren szép hangterjedelmű s kellemes megjelenésű szilvadi alak. Kuliffay Izabella virtuoz zogorajászó. Mayer Adolt tőragató játéka szintén tesztésben részesült. A többi szereplők is jól megállották helyüket. az előadást szűkebb körű közvacsora követte.

— **Hamis pénzverők.** Vajasad közsegen minden előleges engedély nyeres nélkül letelepült satoros cigányok jobb mulláság hiányában hamis egy forintokat kezdetek gyártani és pedig önből, mert ezüst banyajuk nem volt, az amerikai Mackay pedig ezüstöt nem szállított. Közülök keű letartoztatván, a rendőrök által el is vitettek a szépreményben ringatózó purdek nagy sirlmára. A gyartmány formáját is megtalálták, valamint az öntéshez szükségesített önkészletek is. — Velök szövetségben állott egy sárdi mű-értő és tallérkedvelő kanász, ki hasonlólag letartoztatott és elvitettet méltó büntetésük elvételére. — Ha a korona érték behozatalt megvarták volna, talán sikeresebben működhetett volna, a pénzverő fuggerek nyomdokait oly primitív módon követő kompánia.

— **Nemzetközi baromfi-kiállítás Budapesten.** Az országos baromfi-tenyésztési egyesület ez év szeptember hó 22-etől október hó 2-áig, a földmívelési miniszterium támogatásával egy ngyobbzabásu baromfi kiállítást és vásárt fog rendezni. Ezen kiállítás és vásár kapcsolatos lesz közönteges baromfi és tojásértékesítéssel is. Felhivatnak ennél fogva gazdáink, hogy a mennyiben volnának előd közönséges tyuk, kacsa, lud és pulyka-féléik nemkülömben tojástermelősök, vagy esetleg nagybani tenyésztésre és szálal koznának, küldjenek fel a kiállításra minta-küldeményeket, melyekre a külföldről érkező és hazai nagyobb kereskedők szivesen kötnék vételi szerződéseket. Bövebb felvi-

lágosítással és kiállítási programmal szivesen szolgál. Parthay Géza egyesületi igazgató, Budapest, Andrásy-ut 79. sz.

— A „Női szépség művészetének tankönyve” címmel egy igen érdekes s a nőkre nézve nélkülözhetetlen könyvet irt Brankovics György, a „Magyar Nők Lapjának” fei szerkesztője. A könyv tartalma a következő: I. rész: A női szépségről: általában s a szépség ápolásáról különösen. — II. rész: A bőr ápolásáról és szépitéséről: 1. Fürdés, mosás. — 2. A bőrszépesség hibái. — 3. A bőr és arc szépitése. — 4. A bőr és arc szépitőszerei. — III. rész: A haj ápolásáról és szépitéséről: 1. A haj fésülése, mosása, kenése, sütése. — 2. A haj betegségei. — 3. A haj gyógyítása és szépitése. — 4. A haj gyógyító és szépitőszerei. — IV. rész: A szem ápolásáról és szépitéséről: 1. A szem épsége és tüze. — 2. A szem-szemöldök s pillák bajai. — 3. A szempillák s szemöldök szépitése. — 4. A szempillák s szemöldök szépitőszerei. — V. rész: Az orr ápolása és szépitése: 1. Az orr bajai. — 2. Az orr gondozása és szépitése. — 3. Az orr gondozó és szépitőszerei. — VI. rész: A száj ápolásáról és szépitéséről: 1. A száj üdesége, gondozása általában. — 2. Az ajkak, a foghus, a fogak bajai. — 3. Az ajkak, foghus, fogak gyógyítása és szépitése. — 4. Az ajkak, foghus, fogak gondozó és szépitőszerei. — VII. rész: A nyak és a karok ápolása és szépitéséről: 1. A nyak és karok bajai. — 2. A nyak és a karok gondozása és szépitése. — 3. A nyak és a karok szépitőszerei. — VIII. rész: A kéz és láb ápolása és szépitéséről: 1. A kéz és láb bajai. — 2. A kéz és láb gondozása és szépitése. — 3. A kéz és láb gyógy- és szépitőszerei. — IX. rész: Testszabályozás: 1. Az üdeség és erő előmozdítása s fentartása. — 2. Az üdeség s erő előmozdítószerei. — X. rész: Illem és toilette: 1. Az illemes mozdulatok. — 2. A sikkes öltözködés. — 3. Az illatszerek. — 4. Szagosítók. — — — A „Női szépség művészetének tankönyv”-ét igen csinos kiállításban a „Magyar Nők Lapjának” kiadóhivatala adja ki. A sajtó alatt levő műnek bolti ára 1 trt 50 kr leand. A „Magyar Nők Lapja”-nak előfizetői azonban a könyvet kedvezményként (10 kr postaszállítási díj megtérítése mellett) ingyért kapják. A „Magyar Nők Lapja”-nak előfizetői ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 trt 50 kr. Megrendelések a kiadóhivatalhoz (Budapest, kishid-utca 9. sz.) küldendők. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Csarnok.

Rákóczy Ferencz fia Józsefnek

halálra ítélése és fejére kitűzött díj.

Közi: Szentkatolnai Bakk Endro.

Midőn Rákóczy F. és a bujdosók hamvai hazahozatala s méltó elhelyezése ügyében f. évi július 20-án Kolozsvárt egy „Rákóczy bizottság” alakult; — midőn a Rákóczy-féle események történelmi adatai gyűjtetnek össze; s Szalánczy-féle levéltárból legyen szabad megismertetnünk sok szempontból igen érdekes következő okmányt, mely a két Rákóczyra vonatkozó adatok mellett, igen jellemzi az akkori viszonyokat és politikai állapotokat.

„H a t o d i k K á r o l y Isten kegyelmességéből Romaj birodalomnak választot és mindenkor Felsőes Császára, Német, Spanyol, Magyar, Oseh, Tot és Horváth országnak, etc. Királya, Ausztr. Fő Hercegeje, Burgundianak Hercege, és Erdélyk Fejedelme, etc. Minekutána Mű ellen pártot ütő néhaj Rakoczi Ferencznek nagyobbik Fia Rakoczi Joseph, Atya véikes példája szerint ellefedkezvén maga Tisztességéről, el hívségéről, melyel nekünk természet szerint való Urk, mint eredetire nézve született birodalmunk alatt való, vagy is Jobbagyunk tartozott, s az Török birodalomban által szökött, és annak oltalma alá ajálván magát, az közönség, békesség és Királyi Korona ellen magát felemelvén és ellene tévén, azon Török nemzettel tilalmas kötést tsnált, és nyilván való ellenünk támadását (mint hogy magát Erdélynek Fejedelmének és Magyar Ország Hercegeének kevélyen nevezi, és az elmúlt 1703-ik Esztendőben sz. György Havának 30-dik napján, ismet 1715-ik Esztendőb. irt 49 dik Articu'usban Sententia szerint eltöröltetett Atya Titulusait) magára fel vötte, gyakorolja és nyilván kihirdette, és az Europai Keresztény hatalmassagokból közlötte is, sőt az haza pusztulására és a mi örökös Tartományinknak pródálására, a Keresztény-ség elenségeiből magának hadat gyűjtett, és bolond dühösségből indittatván ellenünk fegyvert fogot, s ezek által a vakmerő cselekedetek által a pártütésnek s ellentünk való támadásnak vétkébe ejtette magát, s a mi Királyi Felsőgünk megsértődésének büntetésében esett; maza írásával és tselekedetivel mint egy valván vétkét meggyőztetett, és a büntetésnek utolsó nemit az halált magára vonta s megérdemlette úgy, hogy mint számkivetett és halálra méltó akarki által bűn nélkül megöletethessék és ötött megölnök érdemlet jutalom rendeltessék; ime a mi legfelsőbb Tisztseguők és Császári hatalmassagunkból azon pártütő és ellentünk támadó Rakoczi Josephet Felsőes voltunk megsértésének vétkébe esetnek és halálra méltónak ítélünk, hogy akármely embertől még a maga körül lévő szolgálót is vétek nélkül megöletethessék, és az ötött megölnök ő ellene jutalmat rendeltünk Királyi fogadá-sunk alatt, úgy hogy a kik meg nevezet Rakoczi eleve-nen elfogják, s a mi Taborunkra, vagy hadi vezérünkhez,

Generalisunkhoz és akármilyen karban levő Tisztünkhez, vagy Városunkban, kerített városokban és Kastélyunkban lévő Praesidiariusinkhoz fogva viszik és azoknak kezükbe adgyák azoknak Tíz Ezer forintokat, a kik pedig magát halva avagy csak fejét hozzák is, avagy azt megbizonyíthatják, hogy ők megölték, azoknak Két Ezer forintok a mi Tárháznkból mingyárt kiadattatnak s kifizetettnek; anak felette ígérjük, a kik Rákoczi mellé adták volt magakott és azoknak vétkebe elegyettenek megbánván vétkeket megirt Rákoczi vagy elevezen fogva elhozzák, vagy megölik öletik, minden büntetés nélkül maradnak és mivel a megirt 1715-dik Esztendőbeli 49-dik Articulus szerint az ellenünk támadóktól való minden edgyetértés teljességgel, minden hazafiától, a mi Felséges voltunk megsértésének büntetése alatt megtiltatott volt, ugy hasonlóképpen azon Törvény szerint végeztük s végezzük, hogy mindeneknek közönségesen ugy személy szerint is megnevezet Rákoczinak, vagy a velle valoknak kémjeit, és kibocsátott embereit birodalmunkban lévő Magyarországon, vagy Erdélyben, vagy egyéb örökös birodalminkban tudva helyt vagy szállást adnak s azokat lappangtatják és a Török portával tött kötésit megirt Rákoczinak, vagy egyéb maga mellé hívogató leveleit, vagy hogy ő mellette segítséggel legyenek arról való irásokott magoknál eltitkolnának, vagy pedig barátokkal közlenék, vagy e végre gyűléseket csinálnának, vagy pedig Rákoczihoz vagy mellette valokhoz leveleket küldöznek, vagy épen mellé állnának mellette felkelnének, és fegyvert fognának, ha az ilyen közönséges vagy személyes tanácskozásoknak, és cselekedeteknek modjai közelebb való Generalis Commendansnak mingyárt meg nem jelentenek és hírré nem adnak, az Felséges voltunk megsértődésének, hazájok elárulásának és a közönség békekesség megháborításának tüntetésébe esnek, melyért igaz bosszuállásunkat bizonyosan várhatják és meg is tapasztalhatják; megnyugottunk mindazználtal egész birodalmunk minden renden levő hívünknek állhatatosságokban, az hűséges cselekedetekben, hogy sem hazug szólásokkal és ígéretekkel el nem csalatattak, sem fenyegetésekkel el nem ijedtek, sőt említett személyes Emberek Rákoczinak gonoszpártoskodó kevélységét és bátorságát és dühösségét semminek tartják, és a mi számos és erős Hadaink által hű segítségéből Édes Hazájok ellen való Ellenséges szándékokot elfordítani és elűzni minden erejükből ügyeköznek és nekünk tartozó Hűségükben állhatatosan megmaradnak. Kelt a mi Luxemburg nevű Kastélyunkban Pünkösztnek 6-ik napján 1738-ik Esztendőben, Romai Császárságunk 27-ik, Hispaniai Királyságunk 34-ik, Magyarországi és Csehországi Királyságunknak 28-ik Esztendejében.

CAROLUS.

L. S.

B. Johannes Josephus Bornemissza de Káson.
Josephus Kozma.“

M u t a t v á n y

Király Pál Gyulafehérvár története című Apulumot tárgyazó I. kötetéből.

XIV. Az utak.

(Folytatás.)

A hadi szolgálat szintén tömördek embert mozgósított minden évben, mert a fegyverfogható férfiakban szegényebb vidékek helyőrségei ott sorozták, a hol bőven vannak újonczok, s Tacitus megemlíti, hogy 65-ben Gallia Narbonensishől, Afrika és Ázsiából egészíték ki a moesiai, dalmatiai és pannonai légiókat. S nemesak a főtiszteket váltogatják gyorsan, de az altiszteket is sűrűn helyezgetik egyik tartomány és legióból a másikba, ugy, hogy némelyik 8, 10 legióval bejárja a félvilágot, s közbe közbe megfordul még valamely lovas vagy gyalog segédes csapatban is. Vettius Crispinus tribunna nevezetvéen ki, azt kérdi tőle Statius: vajjon a Rajnához vagy Afrika, Pannoniába vagy a Dunához, Judaeába vagy Armeniába fog-e küldetni. A legiók segédes csapatai a legtöbb esetben hazulról egészítetnek ki, legalább ezt látszik igazolni amá felső germaniai tribunnak a Mauretania Tingitana (Marokko) főnnakadt caesareai sarköve, mely szerint azután költözött jobblétre, hogy ezer újonczot vitt át Afrika táján a Cohors VI. Dalmatarum részére. E segédes csapatok pedig gyakran változtatták helyőrségeiket. A Cohors I. Tracum Vespasian idejében Germaniában, Domitian alatt Judaeában, Antonius Pius korában felső Pannoniában, Septimius Severus és Caracalla idejében Britanniában, a negyedik században pedig Arabiában állomásoz. Daciában a 110-ik évi honesta missio szerint Traianus, D. Terentius Scourianus helytartósága idejében ituraei (Palesztina északi részén) hispaniai, thraciai, galliai, raetiai és brittani csapatokat bocsát el. És a veteránok 20, 25 vagy még több évig tartatván zászlóik alatt fölmentésük megkapása után aligha mentek többé hazájukba, hanem megmaradtak, letelepedtek legulolós állom

máshelyükön, különösen ha családot alapítottak. Sok embert távolított el hazájából aekolonisatio és különösen Traján idejében, midőn ő „mérhetetlen ember tömegeket telepít Daciába a majdnem egészen, kipusztult férfi népesség pótlására.”

Sűrű levelezés és — bár az állami posta nem szállít magán leveleket — következethetünk, hogy a világhírű Galenus doktor, áziai, thraciai, galliai, hispaniai stb. betegeket levél útján gyógyít maga küldvén meg nekik a szükséges gyógyszereket is, melyeket ő Syria, Palesztina, Egyiptom, Kappadokia, Pontus, Macedonia, Dacia, Gallia, Hispania és Mauretaniából szerez össze. Könyvtársuk rendszeresen küldözgették a provinciákban a klasszikusokat, az irodalmi újdonságokat. Daciában is közkeletűek azok s alkalom adtán idéznek is azokból. De nemesak a könnyű könyveket küldték meg mindenfelé, szállítának élő növényeket, vagy terheket, ragadazó állatokat: oroszánt, tigris stb. az amphitheatrumboknak, lovakat a futtatásukra Kappadokiából, Arabiából, Afrikából stb. Britanniában négy évvel a hódítás után már ismerik a csereesznyét. Daciában szintén, és tenyésztik a rózsákat is, melyeknek sokféle utánzatát találjuk a sarköveken.

Az utazás módja az illetőknek vagyoni állapotától függött. A szegények fölfosztozva, gyalog járnak az országutakon, a jómódúak bérkocsikon vagy saját fogataikon vagy a hogy telt; a gazdagok fényűzéseinek rendezvénbe hintaikat, lehet azokban írni, olvasni, kockázni, ebédelni és aludni. Az ilyenmű fényűzés nálunk is el volt terjedve, mikép az Aroklján talált remekművű bronzkeretek bizonyítják.

Vége.

Közgazdaság.

* Ló verseny és lókiállítás Maros-Vásárhelyt. Maros-Tordavármegyének több lelkes és ügybuzgó tagja Maros-Vásárhelyt állandó lóversenyt és díjazással egybekötött lókiállítást törekszik létesíteni.

Működésük első eredményét bemutatták. — ha nem is minden tekintetbe kitűnően sikerült, de kezdetnek minden esetre igen szép s méltánylandó, — mult év őszén rendezett verseny alkalmával.

A kitűzött tervhez hűen az idén is a kezdetleges lépések korán megtették, így f. é febr. hó 15-án tartott lótenyésztési bizottsági gyűlésen megalakított a maros-vásárhelyi verseny bizottsági Igazgatóság — Direktorium, — melynek tagjai: gróf Bethlen Károly, báró Kemény Kálmán, Szentkirályi Gyula, gróf Teleki Samu, gróf Toldalagi László és báró Veselényi Béla.

A verseny, lókiállítás, állami díjazással egybekötve és lóvásár f. évi szeptember hó 25-én és 26-án tartatik meg és pedig:

Szeptember 25-én d. e. 9 órákor: három külön lovas verseny, egy akadály verseny és egy kizárólag tiszti verseny, — d. u. 3 órákor: Négyes fogatok ügétő versenye a m.-vásárhelyi-nyárádtói állami uton távolság 30 kméter este 8 órákor banket.

26-án d. e. 10 órákor: kettős fogatok ügétő versenye ugyan azon helyen távolság 20 kméter. — d. u. 3 órákor kiállítás lódíjazás és vásár. — Este 8 órákor bál.

Verseny feltételek az ügétő versenyre nézt „Vadász és versenylap” 1892, évi márc. 13-iki számában közlétt „Magyar-tattersal egyet feltételei; a lovasverseny nézt az „Urlovások szövetségének” feltételei.

A versenyből kizártnak általában a tehoverek és muszkák, valamint a nyilvános idomító intézetben idomi-

tott lovak s csak erdélyi lótulajdonos lova futhat bár honnan származott is az. — A tiszti versenyben csak erdélyben állomásozó tetteges állományú katonatisztek saját lovai. — Csak az kocsis hajthat és urlovas lovagolhat.

Tételek: Négyes versenyenél 20 frt.; kettős versenyenél 10 frt.; I. lovas versenyenél 20 frt.; II. lovas versenyenél 10 frt.; III. tiszti versenyenél 10 frt.

Díjak: I. A négyes fogatok ügétő versenyenél: 250 frt., állami díj az elsőnek 150 frt., tiszteletdíj a másodiknak és 100 frt tiszteletdíj a harmadiknak. — II. A kettős fogatok ügétő versenyenél 150 frt állami díj az elsőnek; 100 frt. tiszteletdíj a másodiknak; 50 frt tiszteletdíj a harmadiknak. — III. A vadász versenyenél 200 frt. hölgyek díja az elsőnek 50 frt., tiszteletdíj a másodiknak. — IV. Akadály versenyenél: 100 frt., államdíj az elsőnek 50 frt., tiszteletdíj a másodiknak. — V. Tiszti versenyenél: 150 frt., államdíj az elsőnek 50 frt., tiszteletdíj a másodiknak. — Ezenfelül írott díjak azonban a tételek és a megindított gyűjtés eredményéhez képest változást szenved kinek s azok arányában, esetleg államdíjak is pótladnak.

Nevezési zárlat szeptember hó 23-án reggeli 9 órákor, zárlat után az oszlopnál dupla tétellel, — nevezésnél bejelentendő a versenyző léleírása.

Bejelentéseket elfogad: Knöpfler Elek verseny bizottsági alelnök, (lakik Marosvásárhelyt N.-Szentkirályi uca). Minden kérdészködésre készséggel ad felvilágosítást: Dindár Béla igazgatósági titkár, (lakik Marosvásárhelyt, Hajós utca 5. sz.)

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Leszállított áru selymeket méterenként 25%—33¹/₃% és 50% árleengedéssel az eredeti áron alól szállít, megrendelt egyes öltövényekre, vagy végekenben is postabér és vámmentesen HENNEBERG G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták posta fordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (2.)

1332/872. tkvi.

Arverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. bíróság, mint tealkönyvi hatóság által közzétették, hogy nagyzeben Nagy Imre végrehajátának zalatnai Képes Antal végrehajátás szerződés elleni 276 frt 25 kr tőke, ennek 1873. január 25-ől járó 6% kamatai, 54 frt 60 kr eddigi költségek s jár. behajátása végett abrudbányai kir. bíróság területéhez tartozó s jár. behajátása végett abrudbányai kir. bíróság területéhez tartozó Képes Antal város 427. szűkjében foglalt következő ingatlanokból Képes Antal illető egy nyolczad része: 1. s. 876/1. hrsz. faház. 2. s. 876/2. hrsz. kert. 877. hrsz. kert. 878. hrsz. kőház, bé. és ká. 742. 876/2. hrsz. kert. 877. hrsz. kert. 3. s. 925. hrsz. faház bé. és ká. 71 frt 87 kr, bp. 78 frt 29 kr. 3. s. 925. hrsz. faház bé. és ká. 71 frt 37 kr, bp. 7 frt 18 kr és tartozékait az abrudbányai kir. bíróság tealkönyvi hivatala helyiségében megtartandó nyilvános bírói árverésen 1892. évi augusztus hó 19-én d. e. 10 órákor becsáron alól is a becsár 10%-ának a bíró kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vevő a vételárnak felét 15 nap alatt más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap alatt és ugyanazon naptól számítandó 6% kamatokkal együtt, a gyulafehérvári kir. adó, mint bírói letéti hivatalnál a 39425/881 sz. igazságügy miniszteri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

E hirdetményvel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tealkönyvi hatóság és Abrudbánya város előjárásúgnál tekinthetők meg.

A kir. járásbíróóság, mint tealkönyvi hatóságtól. Abrudbányán 1892. évi április hó 29-én.

WERESS, kir. aljbíró.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

31—52

„Egyetértés”

A mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, állapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a legreálisabban, tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Bármely pártköz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legterjedelmesebben közöltetik. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerű két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponként megtalálja benne a család, a hölgyvilág, a maga szempontjára a világirodalom legkifűnőbb írónak legújabb regényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb írónktól, di- irodalmi olvasmányát a világirodalom legkifűnőbb írónak legújabb regényeiben, talál benne tárcacikkeket legjobb írónktól, di- vat tudósítást Párisból stb., ugy, hogy nincs szűpirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovattal a versenyt kiállhatná.

S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétszerűség tekintetében utólrhetetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításnak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte meg a közletismerést, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.

Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szornl többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés”, kereskedelmi s társadai tudósításainak bő- ségével a többi lapok már fel sem veszik a versenyt. — A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két ötvized óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.

A rendes rovatokban s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közlött bő tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés”, 3 speciális rovatát említjük meg, melyek országos híre tettek szert. Ezek az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szakpot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re,

melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyet- értés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámokat a kiadóhivatal kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó- tulajdonosa:

CSÁVOLSZKY LAJOS.

Datsinház-utca I. szám.

(Az operaházzal szemben.)

Szerk Na A KIA lap sze közlem KIA Wokál J az előz bérmen Ké. Iratok

Dr. V SZÜ

Rendkív nagy csapás sárrap a ko hire: megha ben aligha ne ismerte ki életét, te lenül egyhá ditotta ugya hazája iránt litikus egya tésnk volt helyül szolg nemzetiségi dég volt m zában élő n gált. A ma nemzetének tudta azt is ragadó lépé hiszen látha többi népei csak a törv alkotmány jogok köré hogy más kúl, sőt az dithassuk.

Ellehe udvarból e meg oly m lenkezett v hunyt érse a politikai arra, hogy a közműve

A nev legszebb, leg voltak barát magam. Jó dagermek tányokról, n Midőn térem, oly szebb ideje „Nos kérdése, a haja simán nabb 13 éve „Neu mosolyogva csolta keze tott. Semm „No, kérdé tőlle Hogy! Fric Ha z Margitka d „Nos vidáman. mindegy. Atyá ember a fá beszélni, n s az én tu Való mindent n